

ЗНАЧЕННЯ КЛАСИФІКАЦІЇ ДЕЛІКТІВ ДЛЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ДЕЛІКТОЛОГІЇ

Вовчук М.М.

*Васильківський міськрайонний суд Київської області,
помічник судді*

В адміністративній літературі прийнято вважати, що адміністративна деліктологія – це сукупність знань про адміністративні делікти і деліктність як масове негативне явище, що містить в собі детермінанти протиправної поведінки делінквента, його особистості з метою вироблення і використання адекватних заходів для протидії адміністративним правопорушенням.

Сума адміністративних правопорушень, вчинених на певній території за певний проміжок часу – адміністративна деліктність. Адміністративна деліктність є предметом адміністративної деліктології як науки [1, с. 155].

Предметом адміністративної деліктології є: деліктність як конкретне, так і загальне негативне явище, детермінанти протиправної поведінки порушників, особистість порушника і механізм протиправної його поведінки.

Методологічно всі дослідження у сфері адміністративної деліктології прийнято поділяти на чотири основні напрями: 1) аналіз характеру вчинених правопорушень, їхня масштабність, динаміка розвитку; 2) дослідження причин конкретних правопорушень і умов, що їм сприяють; 3) вивчення особистості правопорушника; 4) розробка заходів щодо запобігання правопорушенням.

Як і в адміністративному праві, так і в деліктології широке застосування отримав класифікаційний метод побудови і вивчення наукових тем і інститутів. Для прикладу наведемо такі розділи: деліктологічна класифікація адміністративних проступків, класифікація правопорушників, причин та умов вчинення делікту, заходів профілактики тощо.

Основна класифікація в деліктології як і в адміністративному праві – класифікація деліктів. Така класифікація допомагає більш точно визначити структуру і динаміку деліктності, намітити і здійснювати профілактичні заходи. При цьому необхідно пам'ятати, що деліктологічна класифікація за своїми критеріями, змістом і цілями повністю не співпадає із адміністративно-правовою класифікацією. Здається це не зовсім справедливо, так як основа

вивчення деліктів, а саме поняття і категорії визначені в адміністративному праві і мають фундаментальне значення для всіх наступних класифікацій.

Важливим розділом деліктології є класифікація правопорушників – осіб, визнаних винними у вчиненні адміністративного проступку. Вважається, в основі такої класифікації повинні лежати адміністративно-правові ознаки суб'єкта делікту, але з урахуванням властивостей особистості у вигляді деліктологічних потреб, інтересів, емоційно-вольових деформацій і мотивації, які породили відповідну деліктологічну поведінку. Але й в даному випадку важливу роль відіграють характер і ступінь суспільної шкідливості діяння. Безперечно й те, що на деліктологічне розмежування суб'єктів правопорушення визначальний вплив чинитиме впливаюча з адміністративно-правової деліктологічна класифікація деліктів. Важко дотримуватися при класифікації правопорушників такого системного підходу, але це одна з необхідних умов для об'єктивного аналізу.

Деліктологічні класифікації тісно пов'язані з статистикою. Статистична інформація залежить від її обліку. Облік суб'єктів правопорушень, деліктів, обраних заходів покарання, заходів, що становлять зміст спеціальної профілактичної і процесуальної діяльності – суть статистичного методу в деліктологічних дослідженнях.

У I півріччі 2011 року на розгляді місцевих загальних судів знаходилося 737,8 тис. справ та матеріалів про адміністративні правопорушення, що майже на 11 % менше порівняно з аналогічним періодом минулого року (827,9 тис.).

Розглянуто 641,4 тис. справ і матеріалів про адміністративні правопорушення щодо 642,1 тис. осіб, повернуто 44,1 тис. справ і матеріалів, із них 37,7 тис. – для належного оформлення. Закінчено провадження у 92,9 % справ і матеріалів.

До адміністративної відповідальності притягнуто 533,8 тис. осіб.

При використанні статистики при деліктологічній класифікації слід використовувати обережно, адже існує латентна деліктність. У кримінології, окремі положення якої можна використовувати і у деліктології. Під латентною (прихованою) злочинністю у кримінології та правоохоронній практиці

розуміють сукупність злочинних діянь, що були реально вчинені, але не стали відомі органам кримінального судочинства і відповідно не відображаються в офіційній статистиці. В юридичній літературі латентну злочинність часто визначають як «сукупність злочинів, які залишились невиявленими, не відомими правоохоронним органам» [2, с. 9].

Отже, класифікація деліктів дозволяє побудувати науково обґрунтовану деліктологічну класифікацію, більш чітко вибудувати структуру деліктності, відобразити її якісний стан, забезпечує якісний аналіз характеру вчинених правопорушень, їхнього масштабу, динаміки розвитку, дослідити причин конкретних правопорушень і умов, що їм сприяють, вивчити особистість правопорушника, розробити заходи щодо запобігання правопорушенням тощо.

Список використаних джерел

1. Дьоміна С. Адміністративна деліктність у сфері митної справи / С. Дьоміна // Вісник Львів. ун-ту – 2011. – Вип. 52 – С.152–157.
2. Шляпочников А. С. Выявление латентной преступности / А. С. Шляпочников, Г. И. Забрянский // Сов. гос-во и право. – 1973. – № 5. – С.7–11.